

לקוּטִים וּסְפוּרִים נִפְלְאִים

פרשת וישלח

ליעקב נודע כי עשו קרא לשני מקומות מושבו על שם שני מעשי הערמה שעשה לו.

"ארצה שעיר", זכר ל'גניבת' הברכות מיצחק על ידי התחזות לעשו השעיר, ו"שדה אדום", זכר למכירת הבכורה תמורת נזיר הערשים.

מכאן הבין יעקב שגם בחלוף השנים עדיין חקוקים מעשים אלו בלבו של עשו ולא נתפייס עליהם, ועל כן נאלץ יעקב לשלוח מלאכים אל עשו כדי לפייסו ולשכך את כעסו.

זהו שאומר הכתוב: "וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו", ומדוע עשה כן? כי שמע את השמות "ארצה שעיר שדה אדום".

לעצתך, לאור הנר)

"עם לבן גרתי ואחר עד עתה" (לב, ה)

וברש"י, עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי. המפרשים מביאים שלכן אמר יעקב לעשו ששמר על תרי"ג מצוות, היות שיצחק אמר לעשו "והיה כאשר תריד וכו'" שכאשר לא ישמור יעקב על המצוות יזכה עשו בברכות, וכעת הרי בא עשו על דבר הברכות, אמר יעקב לעשו תדע לך ששמרתי על תרי"ג המצוות, ואין ביכולתך לקחתם ממני.

ניכרת מכאן נקודה נפלאה בדרגת הענווה של יעקב אבינו, שאף כשהיה צריך להעיד על עצמו ששמר על המצוות לא אמר בפה מלא: שמרתי על כל המצוות" אלא בדרך רמז וגימטריא "עם לבן גרתי", שכן "יהללוך זר ולא פיר", ויעקב לא יכול להוציא שבחים על עצמו בפה מלא. (רעיונות)

"וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום" (לב, ד)

מה ראה הכתוב לציין ולפרט להיכן נשלחו המלאכים - "ארצה שעיר שדה אדום"?

ובכלל יש להבין, מה ראה יעקב לשלוח מלאכים לפייס את עשו, הלא מטבע האדם שהזמן מקהה את רגש הכעס שבו, והרי מאז יצא קצפו של עשו על יעקב חלפו שלושים וארבע שנה [ארבע עשרה שנה שהה אצל שם ועבר, ארבע עשרה שנה שבהן נולדו לו ילדיו ועוד שש שנים שעבד אצל לבן], ומן הסתם שכך כעסו של עשו?

התשובה היא: אדם שהערים על הזולת פעם ועוד פעם, כשנתגלה הדבר לחברו הוא כועס עליו כעס גדול על שני מעשי הערמה שעולל לו, בחלוף השנים. כיצד ידע בעל המעשה אם חברו עודנו שומר בלבו טינה עליו, או אולי נשכח הדבר כבר מליבו לגמרי? הנה, כאשר מתברר לו שנולדו לו שני בנים, והוא קרא את שמם על שם אותם מעשים, בודאי המעשים לא נשכחו מלבו.

מעשים אשר נראים בעיני האדם כעוולה נוראה עד שראוי לחקוק אותם לזכרון עולם ולהנציחם בשמותיו של בנו, אות הוא כי חקוקים הם על לוח לבו והוא שומר טינה לעושיהם גם בחלוף עשרות בשנים.

מַעֲשֵׂה יְדוּעַ בִּישִׁיבָה חֲשׂוּבָה, בְּהָ רָאָה הַמְשַׁגֵּיחַ שְׁנֵי בַחֲוָרִים מְשַׁעוֹר א' וּמְשַׁעוֹר ב' נִמְצְאִים מִחוּץ לְבֵית הַמְדַרְשׁ וְאֵינָם מְקֻשְׁבִּים לְשִׁמוּע'ס (-שִׁיחַת מוֹסֵר) שְׁנִמְסָרָה בְּאוֹתוֹ זְמַן בְּהִיכַל הַיְשִׁיבָה.

כְּאֲשֶׁר פָּנָה לְבַחֲוֹר מְשַׁעוֹר ב' בְּתִמְיָהָ מְדוּעַ אֵינּוּ נִמְצָא בְּבֵית הַמְדַרְשׁ, עֲנָה הֲלֵה כִּי כָּבֵר שָׁמַע אֶת אוֹתוֹ שְׁמוּע'ס בְּשָׁנָה שְׁעָבְרָה.

פָּנָה הַמְשַׁגֵּיחַ לְבַחֲוֹר מְשַׁעוֹר א' וְשָׂאֵל, נוּ ?? וְאַתָּה ?? מְדוּעַ אֵינְךָ נִמְצָא בְּבֵית הַמְדַרְשׁ? עֲנָה לוֹ הַבַּחֲוֹר "אֲנִי אֲשַׁמַּע אֶת הַשְׁמוּע'ס הַזֶּה כְּכֹר בְּשָׁנָה הַבָּאָה."

גַּם בְּעוֹלָמְנוּ וּבַחַיִּינוּ, מֵהִי הַתְּכֵלִית? בְּשֵׁל מָה אָנוּ חוֹזְרִים שׁוֹב וְשׁוֹב מְדֵי שָׁנָה בְּשָׁנָה עַל אוֹתָם פְּרָשִׁיּוֹת הַתּוֹרָה ?

כְּמוֹ "כִּי בְקִיּוֹם מִצְוֹת אוֹתָן אָנוּ מְקִימִים בְּצוּרָה רוֹטִינִית וְחֻזְרִית מְדֵי יוֹם אוֹ שָׁבוּעַ אוֹ שָׁנָה?"

לְקַחְתָּם מִמֶּנִּי.

לְקַחְתָּם מִמֶּנִּי.

לְקַחְתָּם מִמֶּנִּי.

לְקַחְתָּם מִמֶּנִּי.

לְקַחְתָּם מִמֶּנִּי.

לְקַחְתָּם מִמֶּנִּי.

לְקַחְתָּם מִמֶּנִּי.

לְקַחְתָּם מִמֶּנִּי.

לְקַחְתָּם מִמֶּנִּי.

לְקַחְתָּם מִמֶּנִּי.

לְקַחְתָּם מִמֶּנִּי.

לְקַחְתָּם מִמֶּנִּי.

לְקַחְתָּם מִמֶּנִּי.

לְקַחְתָּם מִמֶּנִּי.

לְקַחְתָּם מִמֶּנִּי.

לְקַחְתָּם מִמֶּנִּי.

לְקַחְתָּם מִמֶּנִּי.

לְקַחְתָּם מִמֶּנִּי.

לְקַחְתָּם מִמֶּנִּי.

לְקַחְתָּם מִמֶּנִּי.

לְעִי"נ הַרְה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

ה"מלבי"ם" פירש וכן הוא ב"אהבת יונתן", שכשהרגיש יעקב שיש לו מורא בליבו, מיד "ויצר לו" על כך שהוא מתיירא, ודאג על שאינו שלם במידת הבטחון. ואילו בכלי יקר מפרש שיעקב ידע שעשו אמר "יקרבו ימי אבי למות ואהרגה את יעקב אחי", וכיוון שראה יעקב שעשו בא להרגו, חשש שאולי כבר נסתלק יצחק, וזה הכוונה "וירא יעקב" מעצם זה שעשו רוצה להרגו, "וייצר לו" שמא מת אביו יצחק.

"קטנתי מכל החסדים" (לב, יא)

הטי"ת של קטנתי היא קטנה וזעירה על פי המסורת. בא הכתוב להודיעך, שככל שתקטין את עצמך ולא תתנאה, דע שבאמת אתה קטן עוד הרבה יותר ממה שאתה מקטין את עצמך, ועדיין לא הגעת לקטנותך האמיתית... גם בתוך המילה קטנתי המרמזת על קטנות, מופיעה אות מוקטנת. (חפץ חיים)

"הצילני נא מיד אחי מיד עשו" (לב, יב)

מבאר הגאון רבי יוסף דב הלוי סלוביניצ'ק זצ"ל (- בית הלוי) כי יעקב אבינו התיירא משני הדברים: גם מפני שפיקוח דמים - אם ילחם נגדו, וגם מפני התקרבות יתירה של עשו - אם יכרות עמו ברית שלום, ומכיון ש"גדול המחטיאו יותר מן ההורגו" ביקש קודם כל: "הצילני נא מיד אחי" - מפני אהוותו של זה, ורק אחר כך "מיד עשו", שכן הפחד שצריך להיות מ"עשו" הוא בראש

בְּהִקְשֶׁר זֶה גַּם נִשְׁמָעָה בְּעֵבֶר שְׂאֵלָה לְגַבִּי דְבָרֵי הַתּוֹרָה הַנִּשְׁמָעִים תְּדִיר מִפִּי הַרְבָּנִים וְהַאֲדַמּוּרֵי"ם, רְאִשֵׁי הַיְשִׁיבָה וּמְגִידֵי הַשְּׁעוּרִים, הֲרִי הֵם מְאֹד דּוֹמִים וּבְאוֹתוֹ עֲנִין, לְשֵׁם מָה?
כָּתַב בְּשׁו"ע או"ח ס"א עַל הַפְּסוּק "אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה הַיּוֹם" - לֹמֵר בְּכָל יוֹם יִהְיוּ בְּעֵינַיִךְ כְּחֻדָּשִׁים וְלֹא כְּמִי שֶׁכָּבַר שָׁמַע אוֹתוֹ הַרְבֵּה פְּעָמִים שְׂאִינוֹ חָבִיב אֲצִלוֹ. אֶךְ כִּיצַד עוֹשִׂים זֹאת וּמְגִיעִים לְבַחֲרֵנָה הַתְּחַדְּשׁוֹת כְּאֲשֶׁר הַפְּעֵלָה הִנָּה אוֹתָהּ פְּעֵלָה בְּדִיוֹק כְּמוֹ בַּפְּעַם הַקּוֹדֶמֶת?
אֵת הַתְּשׁוּבָה נוֹכַל לְהַמְשִׁיל לְאָדָם שְׂיוּצָא לְעֵבֶד וְלַהַתְּפָרְנֵס, בְּכָל יוֹם כְּאֲשֶׁר הוּא יוֹצֵא לְעֵבֶד בְּאוֹתָהּ עֲבוּדָה קְבוּעָה וְחֻזְרֵתִית הוּא חוֹשֵׁב עַל הַתְּגִמּוּל שְׂיִאֲפָשֶׁר לוֹ לְרַכֵּשׁ מִשְׁהוֹ חֻדָּשׁ.
פְּעַם אַחַת הוּא יִרְכֹּשׁ סֵט סִפְרִים חֻדָּשׁ שְׁגוּרִים לוֹ עֲנִין וְעֲנָג, בַּפְּעַם אַחֲרֵת יִשְׁפֹּץ חֶלֶק בְּבֵיתוֹ אוֹ יִרְכֹּשׁ רְהִיט שְׂמוֹשֵׁי עֲבוּרוֹ.
נִמְצָא שֶׁהַפְּעֵלָה שֶׁל הַעֲבוּדָה הִנָּה פְּעֵלָה חֻזְרֵתִית וְקְבוּעָה, אֶךְ בְּכָל חֻדָּשׁ יֵשׁ לָהּ גּוּרִם מוֹטִיבֵצִיוֹנִי אַחַר שְׁגוּרִם לְאָדָם חֻשֶׁק וְרִצּוֹן לְהַרְוִיחַ אֵת הַכֶּסֶף.
גַּם הַשֶּׁכֶר הוּא קְבוּעַ כְּמוֹ בַּפְּעַם הַקּוֹדֶמֶת, אֶךְ בְּכָל פְּעַם הוּא מֵיַצֵּר הַזְּדֻמְנוֹת לְמִשְׁהוֹ חֻדָּשׁ אַחַר.
גַּם בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה וְהַעֲבוּדָה, כְּלָפִי חוּץ הַפְּעֵלָה הִיא קְבוּעָה אֶךְ בְּכָל פְּעַם הִיא נוֹתֶנֶת לָנוּ רוּחַ אַחַר.

ובראשונה כאשר הוא "אחי". סיפר הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל, כי בהיותו כבן שמונה בא מגיד מסויים לעיר מגוריו, ואותו מגיד היה מחונן בכומר דיבור מופלא. כל בני העיר התאספו לבית המדרש לשמוע את דרשתו, ורבי ברוך בער, בתוכם. אך מכיון שכולם באו, ובית המדרש היה צר מהכיל את כולם, לא הצליח רבי ברוך בער להכנס פנימה ונותר בחוץ ולא היה יכול לשמוע היטב את דברי המגיד.

"ויהי לי שור וחמור" (לב, ו)

במדרש: 'שור' זה יוסף שנאמר "בכור שורו הדר לו", 'חמור' זה יששכר שנאמר "יששכר חמור גרם". וצריך להבין למה הזכיר לעשו דווקא שני שבטים אלו. ואפשר לומר על פי המדרש "ויירא יעקב מאד ויצר לו" - אמר יעקב כל השנים הללו עשו ישב בארץ ישראל תאמר שבא עלי מכח ישיבת ארץ ישראל, כל השנים הללו הוא יושב ומכבד הוריו תאמר שבא עלי בכח מצוות כיבוד אב ואם.

הרי שיעקב חשש ששתי זכותים אלו יעמדו לעשו. אך יש להקשות שהרי אמרו חז"ל (מגילה טז) שגדולה תלמוד תורה יותר מכיבוד אב ואם שהרי אותן י"ד שנים

ששמש יעקב בבית עבר לא נענש עליהם. כמו כן אמרו שגדולה תלמוד תורה משיבת ארץ ישראל שכל זמן שהיה ברוך בן נריה חי לא עלה עזרא מבבל (הוי גולה למקום תורה - אבות ד, יד), אם כן למה ירא יעקב. אך יש לומר שחשש יעקב שמא לימוד גדול רק מאחת מהם, אבל לעשו יש שתי מצוות יחד ואולי הם יעמדו לו לזכות. אלא, שהנה אמרו בגמרא (בבא קמא יז, א) שכל העוסק בתורה זוכה לנחלת שני שבטים, שבטי י-ה יוסף ויששכר, שיששכר היה עוסק בתורה ויוסף עסק בגמילות חסדים שפרנס את כל בית אביו, לכן אמר על שני שבטים אלו, כי זכות גמילות חסדים של יוסף שקולה ככיבוד אב ואם, וזכות התורה של יששכר גדולה מזכות ישיבת ארץ ישראל, נמצא שזכותו של יעקב גדולה יותר. (מעשה רוקח להגה"ק רבי אלעזר מאמסטרדם)

"ויירא יעקב מאד ויצר לו" (לב, ח)

יש להבין ממה פחד יעקב, ומהי הכפילות "וירא" ויצר" וברש"י - וירא שמא יהרג וייצר שמא יהרוג את אחרים.

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה
כ"א מר חשון תשפ"א

השיב על כך הרב שך במעשה שהיה: בעיר אחת היתה חנות בבעלות יהודית שמכרה בשר טריפה רח"ל.

בא בעליה של החנות אל הרב וביקש הכשר... תמה הרב: "כיצד אוכל לתת הכשר והרי החנות מוכרת נבלות וטריפות!?"

השיב לו הבעלים: "כוונתי לזה גופא - שיעניק הרב אישור שאנו מוכרים בחנות זו נבילות וטריפות והחנות טריפה לחלוטין!"

נתרצה הרב ומסר לו את האישור כתוב וחתום.

לקח הלה את האישור, מסגרו ותלאו על הקיר מאחורי הדלפק, לנוכח דלת הכניסה.

ראו הכל מכתב ממוסגר בו שם הרב, חתימתו וחותמו, ונהרו לקנות בחנות, רח"ל.

איש לא טרח לקרוא באותיות הקטנות...

כיוצא בזה - הפטיר הרב שך - ברגע בו טורח האב להשיב לשאלות הבן הרשע ולסבר אוננו, מקבל הרשע "הכשר" לבוא בקהל, ושאר הבנים עלולים לקבלו לחיקם ולהיות מושפעים ממנו. לפיכך חייב האב להבהיר שאינו בר-שיח כלל ועיקר!

(קנין תורה)

"ויותר יעקב לבדו" (לב, כה)

אומר רש"י "שכח פכים קטנים וחזר עליהם".

כשעלה ה"ישועות יעקב" הגה"ק רבי צבי הירש אורנשטיין זיע"א על כס הרבנות בלבוב, ערך קידוש לכל הקהל.

שמע את אחד בעלי הבתים הפשוטים לוחש לחבירו, לא מצאה

בְּכָל פְּעַם שָׁאֵנוּ מְקַיְמִים מִצְוַה זֶה פּוֹגֵשׁ אוֹתָנוּ בְּמָקוֹם אַחֵר בּוֹ אָנוּ נִמְצָאִים, רָגַע אַחַד בְּגִדְלוֹת הַמַּחֲזִין, וּבְרָגַע אַחֵר בְּקִטְנוֹת הַמּוֹחִין, כִּן בְּכָל פְּעֵלָה וּבְכָל מִצְוָה, בְּכָל פְּעַם יִשְׁנוּ מִהֶלֶךְ אַחֵר בְּעִבּוֹדֵת ה' שֶׁמַּחְבֵּר אוֹתָנוּ דֶּרֶךְ הַמִּצְוָה, וְאֵינָה דוֹמָה קִיּוֹם מִצְוָה בְּפַעַם אַחַת לְקִיּוֹם הַמִּצְוָה בְּפַעַם אַחֶרֶת.

לְדַגְמָא מַעֲשִׂית: יוֹם שָׁבוּ אָנוּ מִנִּיחִים תְּפִלִּין וְאָנוּ בְּהַסָּח הַדַּעַת וְדֶרֶךְ מִצְוֹת תְּפִלִּין אָנוּ מְחַפְּשִׁים וּמְבַקְּשִׁים נִקְדָּה שֶׁל חֲבוּר לְבוּרָא הָעוֹלָם! דִּן קָא מִתוֹךְ הַבְּלָבוּל וְהַקְּשִׁי אָנוּ יוֹדְעִים שֶׁמִּצְד עֲצָמְנוּ אֵינָנו מְסַגְּלִים לְקִים מִצְוָה זוֹ וּמִשָּׁם מְבַקְּשִׁים אֶת רַחֲמֵי ה' כְּדִי לְזַכּוֹת לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין וּלְאֵל רַחֲמֵי ה' לֹא הֵינּוּ יְכוּלִים לִכְרֶךְ.

וְאֵלוּ בְּפַעַם אַחֶרֶת שָׁאֵנוּ בְּגִדְלוֹת הַמַּחֲזִין, מִהַתְּפִלִּין אָנוּ לוֹמְדִים כִּי מַעֲצָם הַפְּעַם הַקּוֹדֶמֶת שָׁבָה הֵינּוּ זְקוּקִים לְרַחֲמֵי ה' כְּדִי לְזַכּוֹת לְקִים אֶת הַמִּצְוָה, הֲרִי עֲכָשׁוּ שֶׁאֵנָחְנוּ מְקַיְמִים אוֹתָהּ בְּשִׂמְחָה, אֵין זֶה כִּי אִם סִיעָתָא דְשִׂמְיָא לָהּ זְכִינּוּ, וְדֶרֶךְ מִצְוֹת תְּפִלִּין זוֹ מִתְּפִלָּלִים וּמְקַבְּלִים כַּח שִׁיחֵי תַּאֲוֹת וּמַחְשָׁבוֹת לְבָנוּ וְהַנְּשָׂמָה שֶׁבְּמוֹחְנוּ יַחַד עִם שְׁאֵר חוּשֵׁנוּ וְכוּחֹתֵינוּ יִהְיוּ מְשַׁעֲבָדִים לְעִבּוֹדֵתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

הרבנית שלו כוסיות קטנות יותר?

אמר ר' צבי הירש, מה ראה יעקב אבינו לטרוח כל כך בשביל פכים קטנים?

אלא ידע יעקב שעשו הולך לקראתו וארבע מאות איש עמו, והיה בטוח שיצטרך לתת לכולם משקה ולא יספיקו לו חביות, ולפיכך חזר על פכים קטנים.

"שלחני כי עלה השחר" (לב, כז)

במדרש אמר המלאך ליעקב הגיע זמני לומר שירה.

אולם ממעט המילים שבכל זאת הצליח לשמוע, הבין רבי ברוך בער שהמגיד הלו הוא אפיקורס ומיד ברח משם, והעיד שאותם המילים ששמע נחרטו כל כך עמוק בלבו עד שכל ימיו עמל לעקור אותם מקירבו...

הגה"צ רבי נתן מאיר וואכטפויגל זצ"ל שסיפר את המעשה, הוסיף כי רואים מזה מה כוחם של מילים ספורות בלבד הנשמעים מפי אדם רשע, שיחרטו בלבו, וכמה יגיעה עצומה צריך כדי למחוק את רישומם.

(קובץ שיחות - פרשת משפטים)

כאשר המשגיח - הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, אחרי שהגיע בנדודיו עם ישיבת מיר לארה"ב, עלה לארץ ישראל, שאל הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל את המשגיח: "ילמדנו רבינו, איך זה שבכל הנדודים במצבים

הכי קשים, לא עזבתם לרגע את הישיבה, ואילו בנסיונות של אמריקה קמתם ועזבתם?"

את תשובתו של המשגיח הביא רבי שמואל בשיחה שנשא בישיבה: "שמעתי ממרן המשגיח, כשבא לארץ הקודש מאמריקה, שם שהה תקופה קצרה לאחר דרך הנדודים הקשה והארוכה בחורבן ובגלות בפולין ובשנחאי, שבה נשא על כתפיו בגבורת נפש נשגבה ונפלאה את כל בני הישיבה הקדושה דמיר. ואמר אז שהרגיש שאמריקה גורמת לו הפסד רוחני.

זאת, אף שלא היתה לו בפועל שום שייכות לאמריקה, שהרי לא יצא מד' אמות של הלכה כלל. והסביר הדבר במשל,

כשמונח בבית על השולחן בקבוק של יי"ש, לא ישתכר ממנו אלא רק השותה אותו בלבד, אבל במפעל תעשייה של יי"ש, גם הנמצא שם, אף שאינו שותה, משתכר. שעצם הריח החריף של היי"ש לבדו גורם לשכרות.

גם באמריקה עצם האויר גורם הפסד וירידה. (זכרון שמואל - רה"י)

רבינו הגרא"מ שך זצ"ל נשאל: מדוע נאמר בהגדה ש"פ שיש להקהות את שיניו של הרשע, מדוע לא להסביר לו יפה, שדרכו שגויה, ובכך להשיבו למוטב?

לעי"נ האשה החשובה

מרת **צפורה פייגא** ע"ה ב"ר **משה אליעזר** שיחי'

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

החברות הציעו לו שהם יקחו כערבות, בנין גדול בן שלוש קומות שבמרכז העיר שהיה ברשותו. הוא בא לקבל את עצתו של רבי מאיר שמחה, והוא ענה לו: "עצתי שלא תעשה את העסק הזה, חוששני שמא לא תוכל לעמוד בהתחייבותך והבנין יעבור לרשותם". אותו עשיר, משום-מה, לא שמע לעצתו, והעסק לא הצליח, ובסופו של דבר מכרו החברות את הבנין הגדול שלו במכירה פומבית, ולו נשאר רק סכום זעיר כדי לקנות בית קטן.

הוא עצמו סיפר לידידיו עד כמה הוא מצטער שלא שמע לעצתו של רבי מאיר שמחה.

(מתוך מאמר לזכרו)

"ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל והוא צולע על ירכו" (לב, לב)

מסופר על הגה"ק רבי שמעון שקופ זיע"א, שבימים שכיחן כראש ישיבת ענף עץ חיים במאלטש, החלה להתפשט בקרב יהודי רוסיה רוח ההשכלה החדשה, שחדרה אליהם מארץ אשכנז, ורבים תבעו להנהיג בישיבה לימודי חול ולשלבם עם לימודי הגמרא והפוסקים. חלק מהצעירים נתפסו להשפעות מן החוץ והציעו בספרות פסולה, הציעו ונפגעו.

ניסה רבי שמעון להסביר לתלמידים מה חזקה ההשפעה השלילית שיושפעו אגב קריאתם והסתכלותם, ואמר: אפילו מי שסבור בצדק שמחוסן הוא מפני

השפעה חיצונית, ולא יינזק, סופו לצאת נפסד. הראיה מפרשתינו, שנאבק יעקב אבינו עם שרו של עשו, והכתוב מעיד בו מפורש "ותוכל", אך מכל מקום סבל מתוצאות המלחמה ונשאר צולע על ירכו. ויתכן, הוסיף רבי שמעון שזה אחד מטעמי האיסור לאכול גיד הנשה, ללמדנו ולהזכיר תמיד, שבאף מקרה שהוא, אין להתמודדות עם הסטרא אחרא מוסיפה בריאות.

"והחריש יעקב עד בואם" (לד, ה)

כתב הרלב"ג ללמוד מכאן, שראוי לאדם להתאזר בסבלנות ולא ימהר לכעוס על מה שעשו נגדו, אלא להמתין בישוב הדעת, כמו שמצינו אצל יעקב שהחריש עד בואם של בניו מן השדה, כדי שיתיעצו יחדיו מה לעשות.

וצריך ביאור מדוע מיום שנברא לא הגיע זמנו לומר שירה עד היום שנלחם ביעקב.

אמנם הנה כל מלאך אינו אומר שירה רק כשעושה רצונו של מקום, ומגיע לתכלית בריאתו.

והנה שרו של עשו היצר הרע נברא להסית האדם ולהסירו מדעת יוצרו כי לכך נברא, אך אין חפצו באמת שישמע האדם לקולו לעשות הרע רק הוא מחויב לעשות פעולתו ולהדיחו והאדם יתחזק וילחום כנגדו ויכבוש אותו, וזה תכלית בריאתו (כמשל בן המלך הנזכר בזוה"ק, שהמלך שלח להחטיאו, והתכלית האמיתית היא שכן המלך יתגבר ולא יתפתה).

והנה המלאך הזה עדיין לא אמר שירה מיום שנברא, שלא היה אדם שכבשו לגמרי כמו יעקב אבינו, לכן "וירא כי לא יכול לו", שאבינו יעקב התגבר בקדושתו נגדו, אמר "שלחני כי עלה השחר" והגיע זמני לומר שירה שלכך נבראתי, וברוך ה' שפעלתי פעולתי לכן אני חפץ לומר שירה.

(עבודת ישראל להרה"ק רבי ישראל המגיד מקאזניץ)

"ויקחו שני בני יעקב" (לד, כח)

וכתב רש"י "בניו היו ואעפ"י כ נהגו עצמן שמעון ולוי כשאר אנשים שאינם בניו, שלא נטלו עצה ממנו".

ומסתבר שהיה עליהם ליטול עצה מיעקב לא רק מחמת שהוא אביהם, אלא גם מצד היותו זקן שקנה חכמה, שכל מי שנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל" (שמות רבה ג, ח), ואמרו חז"ל

(קידושין לב:) אין זקן אלא מי שקנה חכמה.

האחים ויטנברג מחוגי החסידים ועשירי העיר דווינסק, פנו פעם אל הגאון רבי מאיר שמחה זצ"ל (בעל האור שמח) לשאול ממנו עצה.

הם תכננו לפתוח בנק בעיר ריגה, אולם הם חששו שמא הם לא יצליחו ויפסידו את כספם.

נענה להם רבי מאיר שמחה ואמר: "לדעתי אתם יכולים לפתוח את העסק ללא היסוס, ואם אני מיעץ לכם לא תפסידו".

ואכן השנים שמעו לעצתו, פתחו את הבנק ונתעשרו מאד, והיו אסירי תודה לרבי מאיר שמחה על עצתו הטובה.

בדומה לזה, אחד מעשירי העיר ניהל משא ומתן עם חברות גדולות ליצור ערדליים כדי להיות המשווק שלהם.